

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN J. SCHOONJANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

CALVIJN

DE Lutheraanse hervorming werd in Duitsland doorgevoerd door de adel. In Frankrijk zal de Calvinistische hervorming door het volk geschieden. Men zou kunnen zeggen dat het Calvinisme de eerste vorm van socialisme in het Westen was. Het protestantisme van Calvijn was zo gevaarlijk omdat Calvijn een uiterst gedisciplineerde organisatie had gevormd. Het was eigenlijk « een staat in de staat ». Men moet hieraan toevoegen dat Calvijn helemaal anders was dan Luther.

1. — JEHAN CAUVIN

HIJ heette eigenlijk Jehan Cauvin en werd geboren te Noyon in de schaduw van de katedraal in het jaar 1508. Het was niet erg gezellig bij de familie Cauvin. Jehan studeerde aan de universiteit van Parijs. Hij was hard, koud en koppig. Hij sloot vriendschap met de humanisten die de leer van Luther aankleefden en compromitteerde zich zodanig dat hij in 1533 de wijk moest nemen. Hij schreef toen zijn « Institutio religionis christianae ». Zijn leer was zeer streng, zelfs kaartspelen en dansen was verboden. Hij predikte het dogma van de predestinatie dat de uitverkorenen scheidde van de verdoemden of verworpenen. Het was een soort fatalisme dat te dien tijde veel indruk maakte.

3. — EEN WAAR DIKTATOR

ER weerklonk geen vrolijk lied meer, er werd niet gedanst, er was ook geen teater en zelfs geen spel. Iedereen was gedwongen de preken bij te wonen in de tempels. De gelovigen moesten zich in sombere kleren hullen. De tucht was streng en wie er van verdacht werd niet precies te doen wat Calvijn voorschreef werd streng gestraft. De stad werd geregeerd door pastoors en ouderlingen (presbyters). Vandaar komt de naam van de Presbyteriaanse Kerk. Calvijn stichtte een academie of universiteit, die in de gunst kwam dank zij het talent van Theodorus Beza, die er les gaf. Na Calvijns dood was hij het erkende hoofd van de Calvinisten in Europa. Hij gaat door voor milder dan Calvijn.

4. — MIGUEL SERVET

OP zekere dag vestigde de Spanjaard Miguel Servet zich te Genève. Hij was een geleerde, geneesheer, aardrijkskundige en teoloog. Hij werd er onmiddellijk van verdacht « ketterse » denkbeelden te hebben en werd dan ook prompt aangehouden door de volgelingen van Calvijn. Servet werd gefolterd en uiteindelijk veroordeeld om op de brandstapel te sterven opdat hij de wereld niet meer zou verpesten met zijn ketterse ideeën. Calvijn zelf stierf in 1564.

2. — GENEVE

IN 1536 vestigde Calvijn zich te Genève. De stad was zo juist in opstand gekomen tegen de hertog van Savoje en tegen zijn bisschop. Door een eed was zij verbonden met de steden Bern en Freiburg. Vandaar de naam eedgenoten, eidgenossen, Hugenoten. Zij was toegetreden tot de Helvetische Confederatie. Calvijn werd de diktator van Genève en Genève werd een ware dodenstad.

5. — DE PURITEINEN

DE Calvinisten verspreidden zich in Frankrijk onder de naam van Hugenoten, in de Nederlanden, in België en vooral in Nederland, onder de naam van Geuzen, in Schotland onder de naam van Puriteinen. Het is John Knox die de Schotten bekeerde tot de nieuwe doctrine en ze imposeerde aan heel Schotland in het jaar 1560. Het Puritanisme zou zich in het koninkrijk Engeland en ook in Amerika verspreiden.